

Kā tiek veidots ES daudzgadu budžets?

Kā tiek finansēta ES un kur tiek ieguldīti līdzekļi? Lasiet tālāk, lai izprastu, kas ir ES daudzgadu budžets un kā tiek pieņemti lēmumi par budžetu.

No ES daudzgadu budžeta atbalstu sniedz miljoniem studentu, tūkstošiem pētnieku, reģioniem, pilsētām, uzņēmumiem un NVO. Tas palīdz uzlabot pārtikas veselīgumu un nekaitīgumu, jaunu un kvalitatīvu ceļu izbūvi, dzelzceļu un lidostu celtniecību, veicina [tīrāku vidi](#) un [drošību uz ES ārējām robežām](#).

Budžeta izveides pamatā ir ideja, ka resursu apvienošana padara Eiropu spēcīgāku un ir galvenais faktors, kas nodrošina labklājību Eiropā. ES šo ideju realizē, finansējot projektus, kas uzlabo miljoniem eiropiešu ikdienu. Eiropai saskaroties ar [koronavīrusa pandēmijas](#) radīto postošo sociālo un ekonomisko ietekmi, vērienīgs ES budžets, kurš atbilst [eiropiešu cerībām](#), ir nozīmīgāks nekā jebkad agrāk.

Kas ir ES daudzgadu budžets?

ES daudzgadu budžetu dažkārt dēvē arī par daudzgadu finanšu shēmu jeb DFS. Tas nosaka ierobežojumus tam, cik daudz līdzekļu ES var ieguldīt vismaz piecu gadu laikā dažādās politikas jomās. Nesenie daudzgadu budžeti ir pieņemti uz septiņiem gadiem.

Viens no iemesliem, kāpēc ES ir gan viena gada, gan daudzgadu budžeti, ir padarīt to programmu, kuras ES vēlas finansēt, plānošanu vienkāršāku un palielināt to efektivitāti. Šāda paredzamība ir vajadzīga, piemēram, pētniekiem, kuri strādā pie zinātniskiem projektiem, kuru pabeigšana prasa vairākus gadus.

Daudzgadu budžetam ir jābūt arī zināmai elastībai, lai varētu reaģēt uz neparedzētām krīzēm un ārkārtas situācijām, piemēram, Covid-19 uzliesmojumu. Tāpēc tas ietver vairākus instrumentus, kas nodrošina, ka naudu var izmantot tur, kur tā visvairāk nepieciešama neparedzētos apstākļos.

Piemēram, ES solidaritātes fonds ir paredzēts, lai sniegtu finansiālu palīdzību [lielas katastrofas](#) gadījumā kādā dalībvalstī. ES [globalizācijas pielāgošanās fonds](#) paredzēts, lai palīdzētu darba ņēmējiem atrast jaunu darbu, ja viņi atlaisti pasaules tirdzniecības modeļu strukturālo pārmaiņu vai ekonomikas krīzes rezultātā. Kopš koronavīrusa krīzes sākuma ir mobilizēts ES

finansējums, lai novērstu pandēmijas sociālekonomisko ietekmi un atbalstītu ES valstu veselības aprūpes sistēmas. [Uzzināt vairāk par ES rīcību Covid-19 krīzes risināšanā mūsu hronoloģiskajā pārskatā.](#)

Atšķirībā no valsts budžeta ES budžets pēc savas būtības vairāk ir investīciju budžets, tajā, piemēram, nav paredzēti līdzekļi pamatizglītības vai valsts aizsardzības finansēšanai. Tā vietā galvenā uzmanība tiek vērsta uz jomām, kurās ES var panākt pārmaiņas, veicinot izaugsmi un konkurētspēju vai arī sniedzot solidāru atbalstu Covid-19 krīzes vissmagāk skartajiem.

Kādiem mērķiem tiek izlietota ES nauda?

Budžets atbalsta pētniecību un inovācijas, veic ieguldījumus Eiropas komunikāciju tīklos, mazu un vidēju uzņēmumu (MVU) attīstībā, ar mērķi veicināt izaugsmi un radīt darba vietas ES.

ES [kopējā lauksaimniecības politika](#) (KLP) kopā ar zivsaimniecības un vides politiku saņem lielāko finansējumu pašreizējā daudzgadu budžeta ietvaros. Tam seko “kohēzijas” programmas, kuras atbalsta nabadzīgākos reģionus. No daudzgadu budžeta tiek finansēti arī starptautiskās humānās palīdzības un attīstības projekti.

Uzzināt vairāk par [programmām, kuras tiek finansētas ES daudzgadu budžeta ietvaros](#), un [ES atbalstītiem projektiem jūsu reģionā](#).

Kā tiek finansēts ES daudzgadu budžets?

ES daudzgadu budžeta struktūra ir komplicēta, jo tam ir vairāki ienākumu avoti. Tie var būt šādi:

- ES valstu iemaksas,
- ievadmitas nodokļi precēm no trešajām valstīm,
- sodi uzņēmumiem, kas pārkāpj ES konkurences noteikumus.

Lai palīdzētu ES valstīm ietaupīt līdzekļus, jo īpaši koronavīrusa uzliesmojuma radītās krīzes kontekstā, Eiropas Parlaments vēlas reformēt budžeta finansēšanas veidu, [aicinot nodrošināt jaunus ienākumu avotus](#).

Lai finansētu ekonomikas atveseļošanas procesu, ņemot vērā [pandēmijas izraisīto satricinājumu un gaidāmo ES valstu nacionālā kopienākuma kritumu](#), Eiropas Parlaments [atbalstīja lēmumu](#) par tā dēvēto “pašu resursu” griestu palielināšanu – maksimālo naudas summu, ko ES var prasīt no dalībvalstīm, lai finansētu budžetu.

Uzzināt vairāk: [Kāpēc Eiropas Parlaments aicina nodrošināt ES jaunas iespējas gūt ienākumus?](#)

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lv/sheet/27/the-union-s-revenue>

ES daudzgadu budžets

Kas tas ir?

ES daudzgadu budžets nosaka ES finansētās politikas jomas un paredz ierobežojumus, cik daudz līdzekļu ES var tērēt **septiņu gadu laikā**.

Mērķis ir nodrošināt, ka:

ES rīcībā ir
pietiekami resursi

ES var viegli pieņemt
gada budžetu

ES budžets netiek
pārsniegts

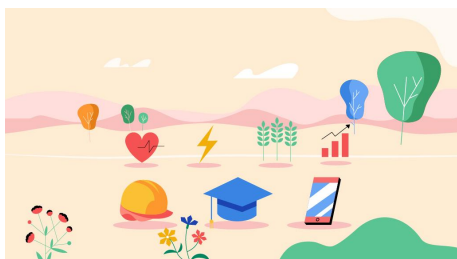
Notiek efektīva
plānošana

Informācijas avots: Eiropas Parlaments

Es rēķinos ar Eiropu

Infografika: kas ir ES daudzgadu budžets.

ES daudzgadu budžets

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/what-is-the-multiannual-financial-framework-or-mff_B01-ESN-20200924-EN_ev

Kāds būs ES 2021.–2027. gada budžets?

Pēc 10 nedēļu ilgām intensīvām sarunām 2020. gada 10. novembrī Eiropas Parlamenta un Padomes sarunu vedēji panāca [vienošanos](#) par ES investīciju un finansēšanas plānu turpmākajiem septiņiem gadiem. Uzstājoties pēc vienošanās panākšanas, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs Dāvids Sasoli (*David Sassoli*) **teica**: “Šī ir eiropiešiem izdevīga vienošanās. Šis pasākumu kopums vienlaikus palīdzēs gan Eiropas valstīm atgūties no tūlītējās krīzes, gan arī ieguldīt Eiropas ilgtermiņa nākotnē.”

Sarunās Eiropas Parlaments vienojās par [papildu 15 miljardiem eiro](#) (klāt pie Eiropas Padomes 2020. gada jūlija priekšlikumā noteiktā), lai stiprinātu ES pamatprogrammas, to skaitā, [“ES Veselība” \(“EU4Health”\)](#), [“Apvārsnis Eiropa”](#) (pētniecība un inovācija) un [“Erasmus+”](#) (izglītība, jaunatne un apmācība), kas uzlabo dzīvi visā Eiropā. Bet vēl vienu miljardu eiro atvēlēs mērķim uzlabot spēju reaģēt uz vajadzībām un krīzēm nākotnē.

Parlaments arī smagi cīnījās, lai panāktu juridiski saistošu vienošanos par jaunu ES ieņēmumu plūsmu ieviešanu. Tas nodrošinās, ka izmaksas par atgūšanos no Covid-19 neapgrūtinās Eiropas nodokļu maksātājus un nekaitēs esošajām ES programmām. Jaunajās finansējuma pozīcijas ir iekļauts nodoklis par nepārstrādātu plastmasu, nodoklis “digitālajiem milžiem” un finanšu darījumu nodoklis.

Vismaz 30 % no ES budžeta un 750 miljardu eiro Covid-19 krīzes atveseļošanās fonda atbalstīs [klimatrīcību](#). Eiropas Parlaments arī panāca pastiprinātu atveseļošanās budžeta kontroli. 2021.–2027. gada budžetam ir jāsaņem Eiropas Parlamenta galīgā piekrišana, kā arī vienprātīgs atbalsts Padomē. Gaidāms, ka EP deputāti par šo vienošanos balsos 23.–26. novembra Parlamenta sēdē.

Neatkarīgi no iepriekš minētā EP deputāti un Padome panāca arī [vienošanos par jauna mehānisma ieviešanu](#), lai ES līdzekļu saņemšanu padarītu atkarīgu no tā, vai dalībvalstis ievēro tiesiskumu. Jaunais mehānisms tiks iedarbināts ne tikai tad, ja pārkāpums tieši ietekmē ES līdzekļus, bet arī tad, ja pastāv nopietns šāda pārkāpuma risks. ES finansējuma galasaņēmēji tiks aizsargāti. Arī šī vienošanās ir oficiāli jāpieņem Eiropas Parlamentam un Padomei. Eiropas Parlamenta neseno pasūtītā [aptauja](#) liecina, ka astoņi no 10 eiropiešiem vēlas,

lai ES līdzekļi tiktu saistīti ar tiesiskuma ievērošanu.

▶ **ES daudzgadu budžets 2021. - 2027. gadam.**

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/long-term-budget-parliament-defends-eu-flagship-programmes_N01-PUB-200924-MMFP_ev